

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

An Fhoghlaim Thascbhunaithe i dTeagasc agus i Sealbhú na Gaeilge

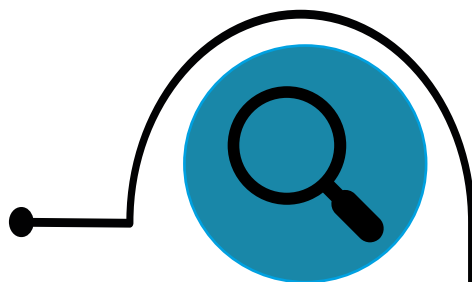
EFG Gaeilge T2 2024/25

Struchtúr an Lae

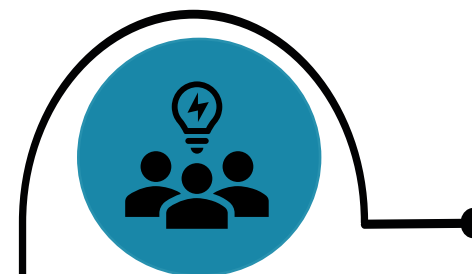
9:15 – 11:00

11:20 – 1:00

2:00 – 3:45

Sos

11:00 – 11:20

Lón

1:00 – 2:00

Ag Tacú leis an bhFoghlaim - Padlet

Oide v.1 - 5d
EFG Gaeilge T2 2024-2025
 An Fhoghlaim Thascbhunaithe i dTeagasc agus i Sealtbhú na Gaeilge

1. Cáipéisí Oifigiúla

Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí (T2) 2023

Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí

Specification-for-Junior-Cycle-Irish-English-medium-schools-T2-TV

Na Gnéithe Suntasacha

Na Gnéithe Suntasacha

Treoirínte don Mheasúnú Rangbhunaithe agus don Tasc Measúnaíthe (2023) T2

Treoirínte Measúnaíthe T2

2. Tascanna

Turas chuig Ceolchoirm

Turas chuig Ceolchoirm

Diolachán Earraí sa Rang

Diolachán Earraí sa Rang

Cur Síos ar Chluiche Peile

Cur Síos ar Chluiche Peile

An tSeachtain seo inár Scoil

An tSeachtain seo inár Scoil

3. Tacaíocht do Thascanna a Dhearthar

Turas chuig ceolchoirm a phleanáil

Eagraithe Grafacha

Eagraithe Grafacha

Ag tacú leis an bproiseas foghlaim i Múinteoir agus i bhFoghlaim na Gaeilge

D1 Eagraithe Grafacha

Fána Focal

Fána Focal

Leideanna Luachmhara

Leideanna Luachmhara - OIDE -

4. Spreagthaigh do Thascanna

TG4 Foghlaim

TG4 Foghlaim

snas.ie

snas.ie

Tuairisc.ie

Tuairisc.ie

Barista na Gaeilge TGS

Barista na Gaeilge

Book Creator

Book Creator

5. Straitéisí an Lae & Gluais

Straitéisí an Lae

Straitéisí an Lae

Bain úsáid as an gcáipéis seo chun rochtain a fháil ar na straitéisí go léir a bhí in úsáid againn i rith an lae.

Gluais

Gluais

Gluais T2 2024-2025

6. Tacaíochtaí eile

Teanga na hÉirinn

Tacú le comhtháthú na teicneolaíochta

Oide

Technology

oidetechnologyineducation.ie

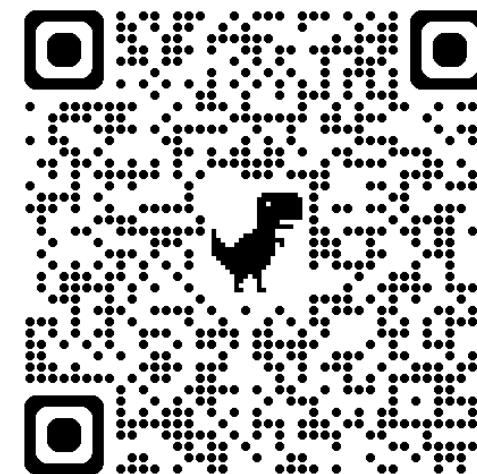
Home

creativity.oide.ie

What we do — Oide Creativity

Treoirínte Múil le Deartháir Uilíoch don Fhoghlaim

udlg-graphicorganizer-v2-2-gaeilge

<https://tinyurl.com/EFGT224>

Deilbhíní in Úsáid sa Chur i Láthair seo

Straitéis Teagaisc
agus Foghlama

Obair Ghrúpa

Ábhar an Padlet

Obair Aonair

Deis Mhachnaimh

Taifead

Nótaí le breacadh

Bristleair

Orighair

Intinní Foghlama

Ag deireadh na ceardlainne beidh tuiscint níos doimhne againn:

- ar an bhFoghlaim Thascbhunaithe agus na tréithe a bhaineann léi chun scileanna teanga na scoláirí a chur chun cinn
- ar choinníollacha ranga atá ag teastáil don fhoghlaim teanga

Intinní Foghlama

Ag deireadh na ceardlainne beidh tuiscint níos doimhne againn:

- ar conas tabhairt faoi na trí chéim (réamhthasc, le linn tasc, iarthasc) a bhaineann leis an bhFoghlaim Thascbhunaithe agus an tábhacht a bhaineann le teanga an ranga a fhorbairt go céimneach
- ar thábhacht an mheasúnaithe fhoirmithigh le scileanna teanga na scoláirí a chur chun cinn

Intinní Foghlama

Ag deireadh na ceardlainne beidh tuiscint níos doimhne againn:

- ar thábhacht an aiseolais cheartaithigh chunfeasacht teanga na scoláirí a chothú agus iad i mbun Foghlama Tascbhunaithe
- ar conas tasc a dhearadh ó thus deireadh le comhthéacs agus rang-ghrúpa curtha san áireamh

Intinní Foghlama

Ag deireadh sheisiún a haon, beidh tuiscint níos doimhne againn:

- ar an bhfoghlaim thascbhunaithe agus na tréithe a bhaineann léi chun scileanna teanga na scoláirí a chur chun cinn
- ar choinníollacha ranga atá ag teastáil don fhoghlaim teanga.

Cáipéisí Oifigiúla a thugann treoir

Oide

‘Is féidir Gaeilge a fhoghlaim ar bhealach níos fearr trí **rannpháirtíocht níos gníomhaí le tascanna**’.

(R.O. 2020, Tuarascáil an Phríomhchigire, Ich 131)

‘Forbraíonn an scoláire na scileanna agus inniúlachtaí trí bheith páirteach i **dtascanna idirghníomhacha**

cumarsáideacha’. (R.O. 2023, Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí, Ich 16)

‘Glacann na scoláirí páirt i **ngníomhaíochtaí foghlama bríocha** ar bhealach a bhfuil cuspóir leis’. (R.O. 2022, Ag Breathnú ar an Scoil Againne, Ich 25)

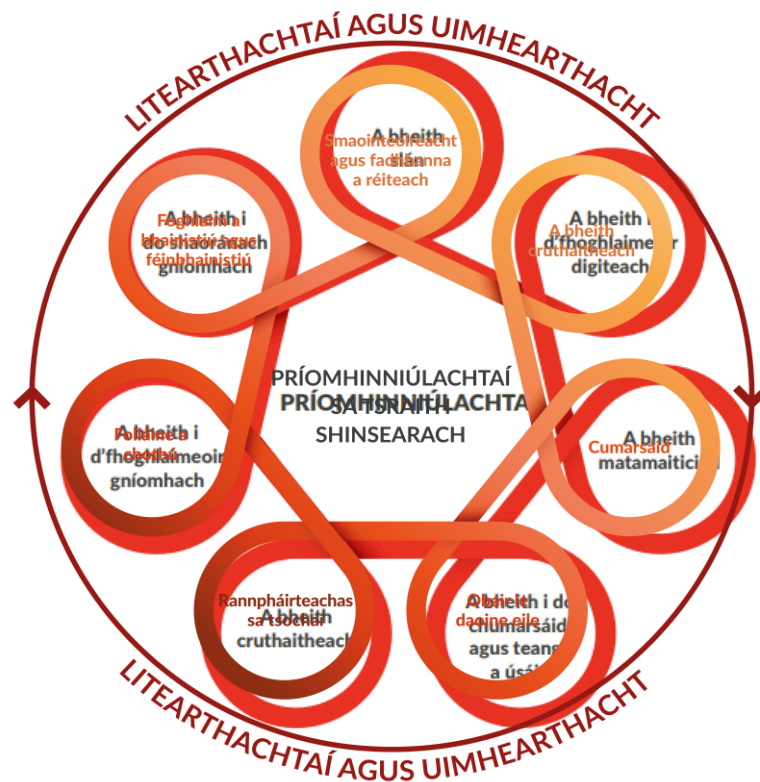

Contanam na Foghlama

Aistear

An tSraith Shínsearach Bunscoile

An tSraith Shóisearach

Tuiscint ar an bhFoghlaim Thascbhunaithe (FTB)

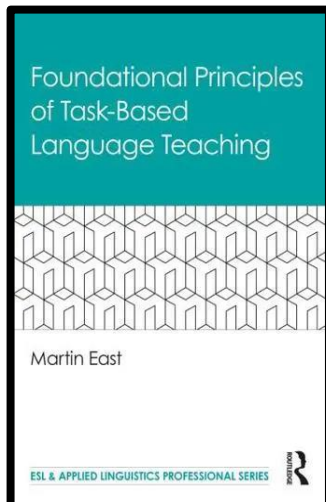
Cad é do thuiscint ar an bhFoghlaim Thascbhunaithe?

Roinnfimid léargais

Léargas ó Shaineolaí Idirnáisiúnta

Cad a ritheann leat ón méid atá ráite ag Martin East faoin bhFTB?

Gné amháin a chuaigh i bhfeidhm orm.

An tOllamh Martin East,
Ollscoil Auckland

(Ón bPodchraoladh 'Sponge Chats')

Cad is Tasc Ann?

Is éard is tasc ann ná gníomhaíocht éigin ar cheart d'fhoghlaimoirí a bheith ábalta a dhéanamh sa sprioctheanga.

(Flynn, 2021, lch. 118)

Úsáideann foghlaimeoirí teanga chun toradh réadúil a chomhlíonadh.

(Willis, 1996, lch. 2)

Cad í an Aidhm atá le Tasc?

An aidhm a bhíonn le tasc teanga ná teanga a bhfuil cosúlacht dhíreach nó indíreach aici le teanga an fhíorshaoil a úsáid.

(Ellis, 2003, lch. 64)

Léargas ó Shaineolaí Éireannach

Breac síos na difríochtaí idir gníomhaíocht teanga agus tasc (FTBT), atá luaite ag Pearse.

Pearse Ahern

Ollamh Cúnta Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairlí
Scolaire agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Léargas ar an bhFoghlaim Thascbhunaithe

le Pearse Ahern

Tascanna Coitianta i bhFoghlaim Teanga

Tascanna:

- toraíocht taisce
- cluiche ‘cé mise?’
- pictiúr a tharraingt droim le droim
- rangú a dhéanamh
- ceistneoir a líonadh
- cur i láthair
- eile?

Breac síos samplaí de thascanna coitianta a úsáidtear i bhfoghlaim teanga.

Cleachtaí:

- cluastuiscint
- líon na bearnaí
- léamhthuiscint
- meaitseáil focal
- cleachtadh gramadaí
- crosfhocail
- eile?

Tascanna agus Torthaí Foghlama

Ba chóir go mbeadh ar chumas an scoláire

- 1.11 Teachtaireachtaí pearsanta cumarsáide a chur in iúl
- 1.14 Taitneamh a bhaint as a bheith ag cumarsáid trí Ghaeilge

Ba chóir go mbeadh ar chumas an scoláire

- 2.3 pátrúin teanga mar chomhréir, bhriathra, ainmfhocail srl a aithint agus a úsáid
- 2.9 a aistear pearsanta féin i dtreo an ilteangachais a léiriú

Ba chóir go mbeadh ar chumas an scoláire

- 3.2 úsáid a bhaint as aiseolas mar fhoghlaimeoir chun aidhmeanna foghlama pearsanta a leagan amach
- 3.4 féinmheasúnú a dhéanamh ar dhul chun cinn

Turas chuig Ceolchoirm

Tá turas le pleanáil chun freastal ar cheolchoirm. I ngrúpaí, déanaigí liosta de na sonraí atá ag teastáil chun an plean a chur i gcrích. Mar shampla: láthair na ceolchoirme, fáil agus costas ar na ticéid, cúrsaí taistil, cúrsaí bia 7rl. Tógaigí sonra(í) ar leith an duine le fiosrú. An sprioc leis an tasc seo ná go mbeadh oraibh bhur gcuid pleananna a roinnt leis an rang i bhur rogha formáide.

Oide

Turas chuig Ceolchoirm

Tá turas le pleanáil chun freastal ar cheolchoirm. I ngrúpaí, déanaigí liosta de na sonraí atá ag teastáil chun an plean a chur i gcrích. Mar shampla: láthair na ceolchoirme, fáil agus costas ar na ticéid, cúrsaí taistil, cúrsaí bia 7rl. Tógaigí sonra(í) ar leith an duine le fiosrú. An sprioc leis an tasc seo ná go mbeadh oraibh bhur gcuid pleananna a roinnt leis an rang i bhur rogha formáide.

Oide

Físeán den Chleachtas Ranga

Comhthéacs scoile:

- rang Gaeilge sa chéad bhliain
- ceantar uirbeach
- Dúglas, Cathair Chorcaí
- iar-bhunscoil do bhuachaillí amháin.

Scoil Phobail na Dúghlaise, Corcaigh.

Gné amháin a
chuaigh i
bhfeidhm orm.

Rud amháin atá
ag teacht le mo
chleachtas féin.

Cuid 1

An tasc sa rang

Scoil Phobail na Dúghlaise

Oide

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Cuid 2

Léargais scoláirí

Scoil Phobail na Dúghlaise

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Cuid 3

Léargais an mhúinteora

Scoil Phobail na Dúghlaise

An Difríocht idir Tasc agus Cleachtadh

Oide

Tréithe Tascanna:

- béim go príomha ar an mbrí chumarsáideach
- bearna eolais de shaghas éigin ann
- foghlaimoirí ag tarraingt ar a gcuid acmhainní teangeolaíocha féin
- toradh cumarsáideach soiléir i gceist

Tréithe Cleachtaí:

- béim go príomha ar cheartúsáid na teanga
- níl aon bhearna eolais i gceist
- an téacs a mhúnlú agus í a úsáid i gcomhthéacs
- cruinneas i bpatrúin na teanga

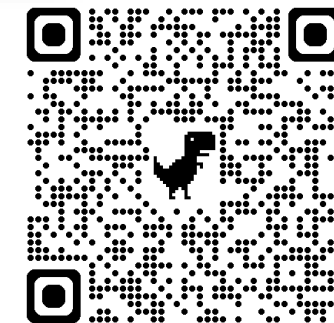
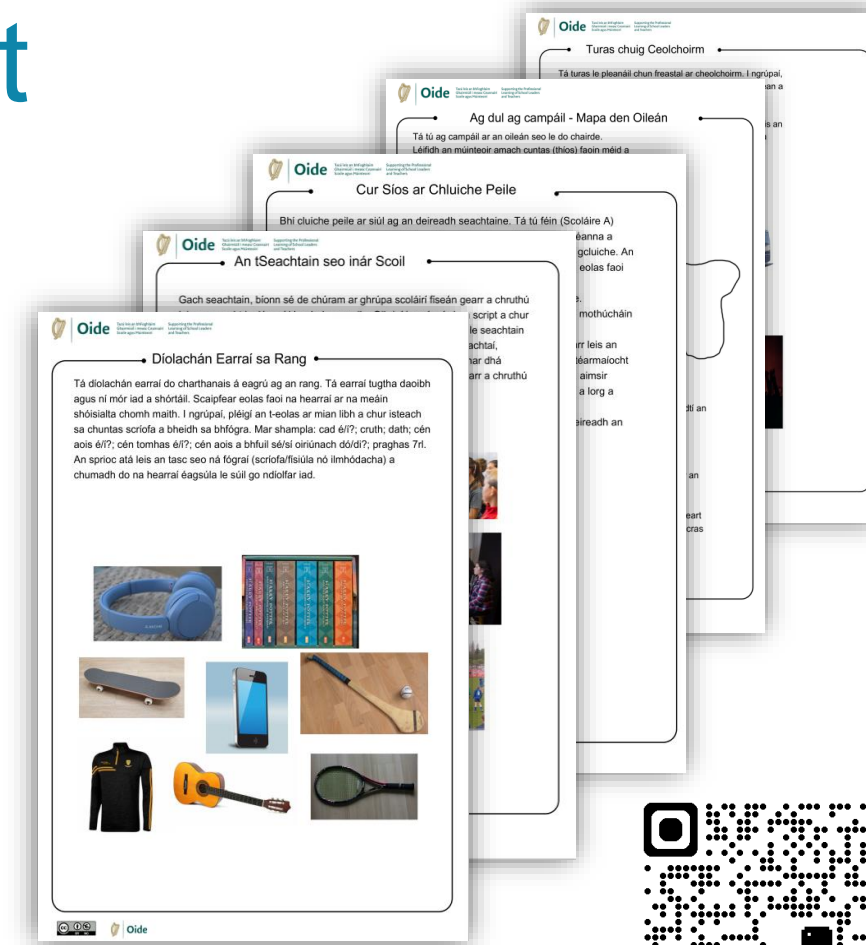
(Ellis, 2003)

Tréithe Taisc a Aithint

Treoracha don ghníomhaíocht

- I ngrúpaí de thriúr, léigí tasc amháin ar an bPadlet
- Pléigí cá bhfuil na tréithe taisc le feiceáil.

<https://tinyurl.com/EFGT224>

Ceist Mhachnamhach

Conas a chuireann
na **ceithre**
tréithe taisc le
heispéireas foghlama
na scoláirí?

Tréithe Taisc:

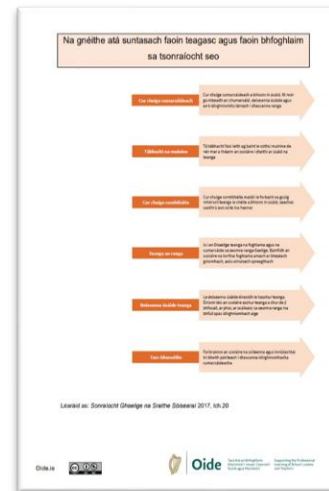
- béim go príomha ar an mbrí chumarsáideach
- bearna eolais de shaghas éigin ann
- foghlaimeoirí ag tarraingt ar a gcuid acmhainní teangeolaíocha féin
- toradh cumarsáideach soiléir i gceist

Cad iad na Coinníollacha Ranga is Fearr d'Fhoghlaim Theanga?

- Gníomhach agus comhoibríoch
- Tacúil
- Dírithe ar riachtanais na scoláirí
- Dionsbháilte/sprioc-dhírithe
- Leideanna amhairc in úsáid
- An fhoghlaim a scafláil
- Leagan amach seomra ranga solúbtha
- Ceiliúradh a dhéanamh ar rath
- Teicneolaíocht a úsáid chun tacú le teagasc agus foghlaim

(Oxford, 1997; Printer, 2023)

Teanga an Ranga

“ An aidhm a bhíonn le tasc teanga ná teanga a bhfuil cosúlacht dhíreach/indíreach aici le teanga an fhíorshaoil a úsáid.’ (Ellis, 2003, lch.16)

Cad a dhéanann sibh le Teanga an Ranga a fhorbairt?

“ Is í an Ghaeilge teanga na foghlama agus na cumarsáide sa seomra ranga Gaeilge. Bainfidh an scoláire na torthaí foghlama amach ar bhealach gníomhach, aois-oiriúnach spreagthach.

(Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí, lch 15, R.O., 2023)

1 Buntreoracha agus buncheisteanna coitianta ranga a mhúineadh agus a úsáid

2 Comhsheasmhacht & leanúnachas in úsáid na teanga

10 Bíodh an teicneolaíocht mar thacaíocht

Leideanna luachmhara

chun an Ghaeilge a chur chun cinn mar theanga an ranga

3 Tógáil chéimneach ar na nathanna agus frásaí; an nós a chothú an stór focal nuafhoghlamtha a úsáid

9 Réimse cur chuige éagsúil

4 Deiseanna don athrá agus don daingniú ar an bhfoghlaim

8 Cultúr na foghlama dearfaí: Moladh, aiseolas dírithe, cead dul sa seans, gan rócheartú

5 Geáitsíocht agus rólghlacadh ar mhaithe le míniú chomh maith le cumarsáid

7 Ábhar ábhartha: Taitneamh agus spéis

6 Acmhainní físiúla/ilmhódacha: Griangrafanna, íomhánna, póstaeir, míreanna físe

Teanga na hldirghníomhaíochta

Oide Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Teanga na hldirghníomhaíochta

AG TOSÚ AN CHOMHRÁ

AG TABHAIRT TACAÍOCHTA

AG CUR LEIS AN BPLÉ

AG LORG EOLAIS/TUAIRIME

Oide.ie

Oide Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Teanga na hldirghníomhaíochta

SOILÉIRIÚ

MOTHÚCHÁIN A LÉIRIÚ

MÍNIÚ A LORG/A THABHAIRT

AG AONTÚ/EASAONTÚ LE

EILE

Oide.ie

Teanga na hIdirghníomhaíochta

Oide Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Teanga na hIdirghníomhaíochta

AG TOSÚ AN CHOMHRÁ

1. Dia deuit!
2. Conas atá tú inniu?
3. Cad é an ceaic?
4. An scéal?

4. Conas atá... na laethanta seo?
5. Céan tóil a dhéanfa é sin?

AG CUR LEIS AN BPLÉ

1. An bhfuil tú indéanta?
2. Ah, shop é sin!
3. Ní chreidim thú!
4. Nā bac leis!
5. Sin iontach!

AG LORG EOLAIS/TUAIRIME

1. Cad a cheapann tú fíor sin?
2. An bhfuil tuairim agat fíor...?
3. Chuala mé..... An bhfuil sé fíor?

AG TABHAIRT TACAÍOCHTA

1. Maith thú!
2. Tá tú thar barr!
3. Sin an tóil!
4. Lean ort.
5. Is jab iontach é sin!
6. Is breá liom an tóil a rinne tú....!
7. Tá tú ag obair go deán!
8. Maith an chaitín!
9. Tá tú ar mhíne na nuice!
10. Aontaim leat

Oide.ie

Oide Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Teanga na hIdirghníomhaíochta

SOILÉIRIÚ

1. An bhfuil tú cinnte?
2. Míneigh é sin dom, le do thoil.
3. Cad is brí leis sin?

MOTHÚCHÁIN A LÉIRIÚ

1. Tá aithne ar do mhair oru.
2. Tá fearg oru.
3. Mothaím brónach inniu.
4. Tá náire oru!
5. Tá sceitimid oru fíor sin!
6. Tá mé fíor bhrú!
7. Tá stuis oru
8. Tá ionadh an do mhair oru.
9. Táim le ceangal!

MÍNIÚ A LORG/A THABHAIRT

1. Ciallaíonn sé sin go geallfódh tú....
2. An feidir leat é sin a shoiléiriú dom, le do thoil?
3. Míneigh é sin dom, le do thoil.

AG AONTÚ/EASAONTÚ LE

1. Is fear thar barr é sin.
2. Cinnte!
3. Aontaim go huile is go hiombán leat!
4. Ní aontaim leat in aon chor!

EILE

1. Ar aghaidh leat, a chara!
2. Níl sé sin cotlrom!
3. Feicfidh mé anís thú, mo ghrása!

Oide.ie

Léargas ó Shaineolaithe Éireannacha

Tréithe an Dea-fhoghlaimora Teanga

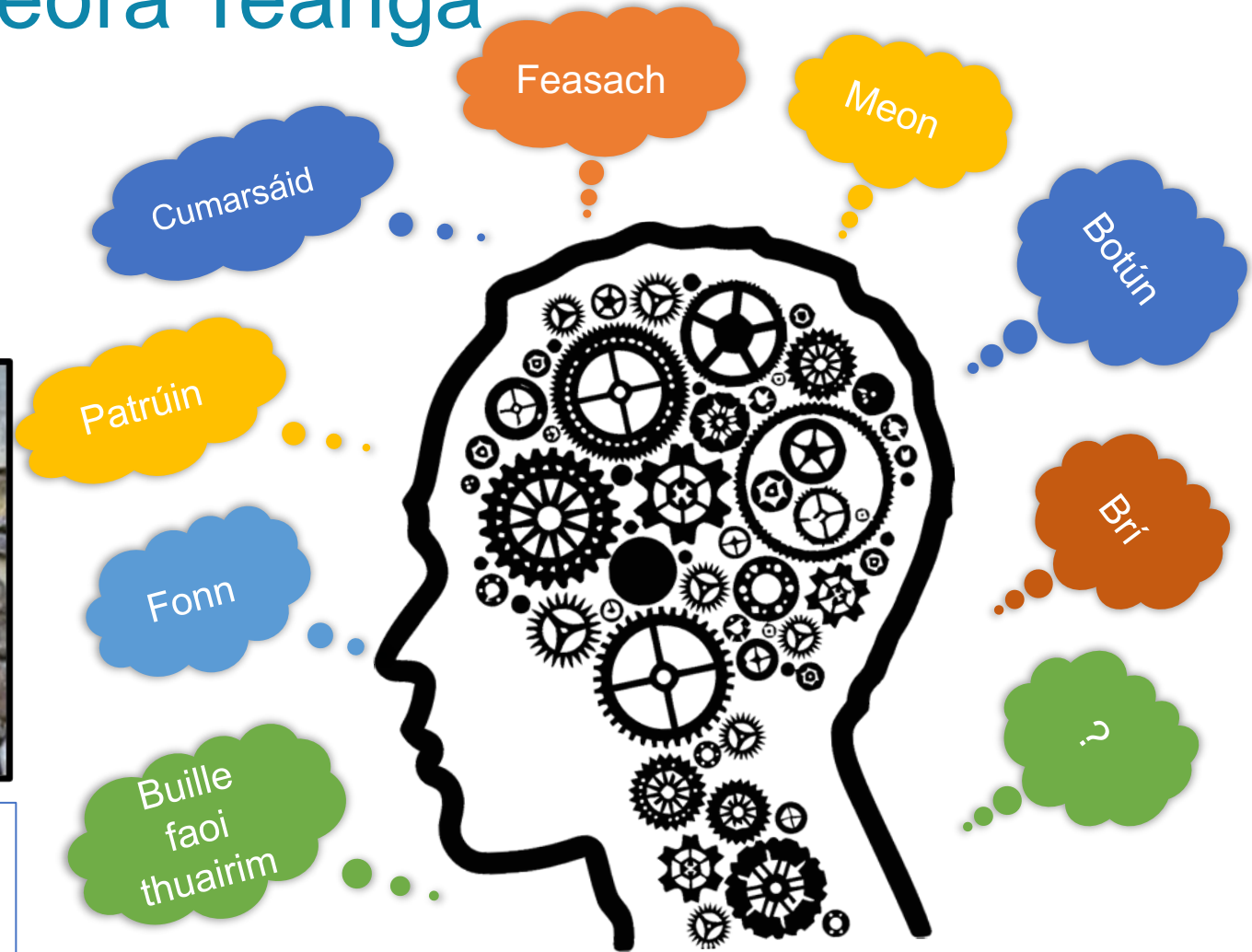

Oide

Dr Karen Ní Chlochasaigh,
Coláiste Mhuire Gan Smál

Dr Muiris Ó Laoire,
Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan

(Ó Laoire & Ní Chlochasaigh, 2010 & Rubin, 1975)

Léargas ó Scoláirí - Tairbhe na FTB

Oide

Coláiste Choilm, Baile an Chollaigh.

Meánscoil Ag Foghlaim le Chéile,
Luimneach.

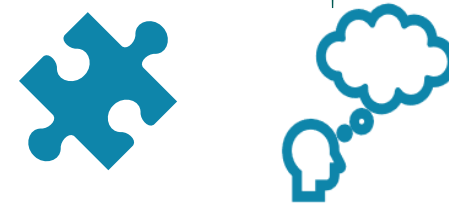
- Ag obair i mbeirteanna/grúpaí
- Taitneamh
- Fiúntas a bheith ag obair le comhscoláirí

- Ag obair le cairde
- Gníomhach
- Ag foghlaim go nádúrtha
- Saoirse

Deis Mhachnaimh

Oide

01

Cérbh í an ghníomhaíocht ina raibh mé páirteach agus cérbh iad na smaointe tosaigh a rith liom le linn an eispéiris seo?

Taithí Bhunaithe

02

Conas a rachaidh na gnéithe seo i bhfeidhm ar mo chuid teagaisc agus ar fhoghlaim na scoláirí?

Breathnóireacht Mhachnamhach

03

Cad iad na léargais nua atá foghlamtha agam?

Smaointeoireacht Theibí

04

Cad iad na bearta a dhéanfaidh mé agus cad iad na straitéisí a chuirfidh mé i bhfeidhm i mo chuid teagaisc amach anseo?

Foghlaim Ghníomhach

(Curtha in oiriúint ó *Model of Experiential Learning*. Kolb, 1984)

Súil Siar

I seisiúin a haon, bhíomar ag foghlaim:

- faoin bhFoghlaim Thascbhunaithe agus na tréithe a bhaineann léi chun scileanna teanga na scoláirí a chur chun cinn
- faoi na coinníollacha ranga atá ag teastáil don fhoghlaim teanga.